

Хэрэглэгчийн хүлээлтийн индекс

2014 оны 2-р улирал

ACI Mongolia, Financial market association

Хэрэглэгчийн хүлээлтийн индекс хоёр улирал дарааллан буурлаа.

Оны эцэс гэхэд 174 байсан ХХИ 2014 оны 1-р улиралд 167,58 болж буурсан бол 2 улиралд 145 болж буурууд байна. Энэхүү уналтын байдал нь Монголын эдийн засагт итгэх иргэдийн итгэл буурсаар байгааг харуулж байгаа юм.

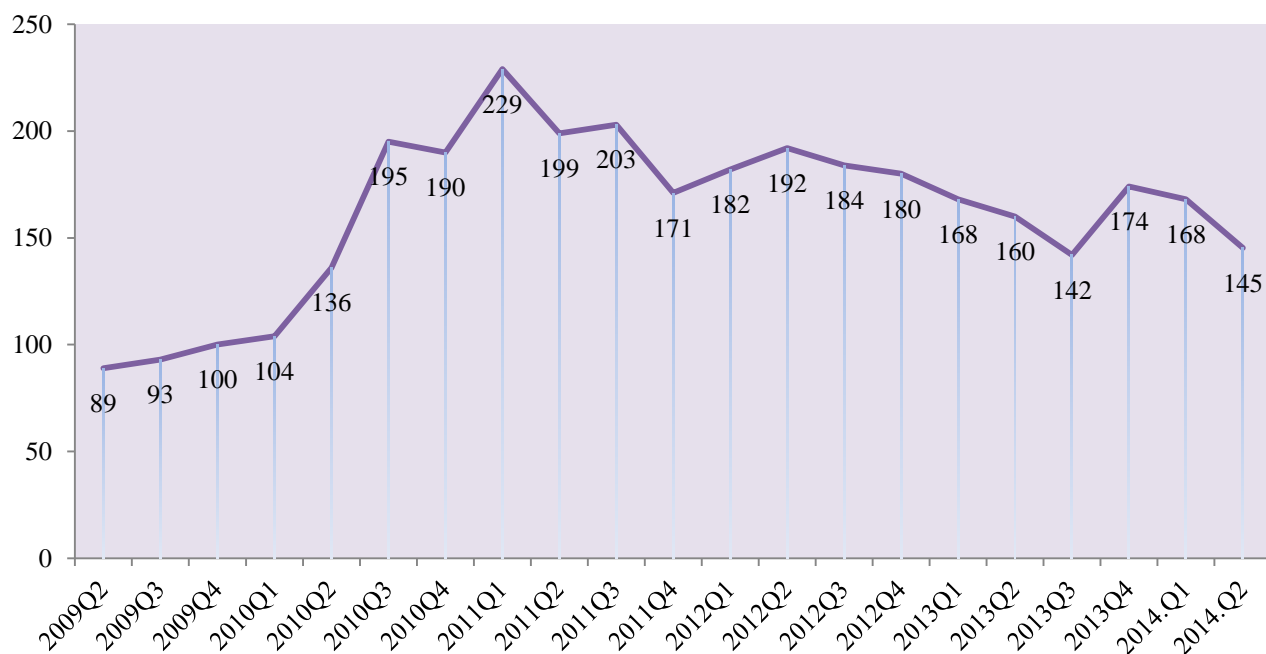
Монголын эдийн засагт итгэх иргэдийн итгэл буурсаар...

ХХИ индексийн дэд индикаторууд болох өнөөгийн нөхцөл байдлын индикатор 55.85 болж өмнөх улирлаас өссөн боловч ирээдүйн нөхцөл байдлын индикатор 52.88 болж өмнөх улирлаас буусан байгаа юм.

- Өнөөгийн нөхцөл байдлын индикатор – 55.85
- Ирээдүйн нөхцөл байдлын индикатор – 52.88

Үүнээс дүгнэхэд иргэдийн амьдрал огцом дордоогүй ч ирээдүйд муудах вий гэсэн айдас өндөр байна. Энэхүү ирээдүйгээ харах сөрөг хандлагыг бий болгосон үйл явдлуудыг дурдвал улс төрийн тогтворгүй байдал, ам.долларын ханшийн өсөлт, уул уурхайн салбарын зогсонги байдал, хөдөлмөрийн зах зээлд өрнөж буй томоохон цомхотголууд зэрэг макро эдийн засгийн асуудлууд юм. Харин өнөөгийн нөхцөл байдлын индикатор тогтвортой хадгалагдсаар байгаа нь орон сууцны үнэ, ипотекийн зээл зэрэг буюу өдөр тутмын амьдралд нөлөөлөх хүчин зүйлс нь эерэг үзүүлэлттэй байгаатай холбон тайлбарлах нь зүйтэй.

Зураг 1 | Хэрэглэгчийн хүлээлтийн индекс

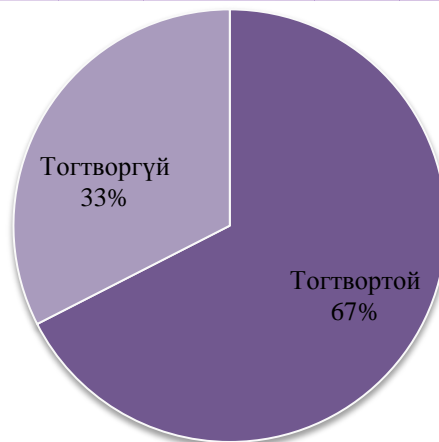
Эх сурвалж: Монголын санхүүгийн зах зээлийн холбоо

ХХИ-н үндсэн үзүүлэлтээс гадна нэмэлт асуултууд тус судалгаанд орж, онцлог үр дүнг түүвэрлэн хүргэдэг билээ. Энэ улирлын хувьд онцлох үзүүлэлт нь ажлын байрны тогтворгүй байдал байлаа. Нийт судалгаанд оролцогчдын 1/3 нь буюу 33 хувь нь ажлын байраа тогтворгүй гэж үзэж байна.

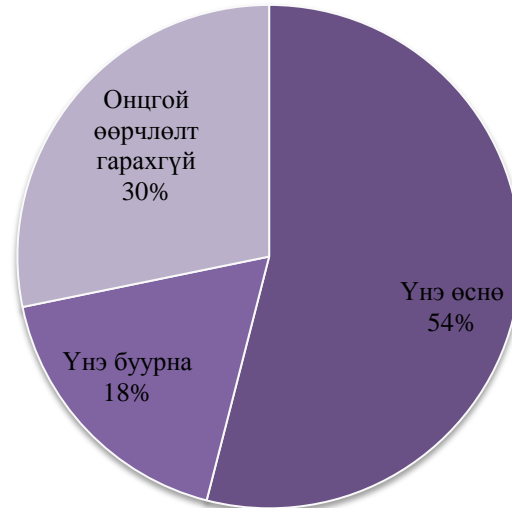

3 ажилтан бүрийн нэг нь ажлын байраа тогтворгүй хэмээн дүгнэжээ.

Зураг 2 | Таны одоо эрхэлж байгаа энэ ажлын байр хэр тогтвортой гэж та бодож байна вэ?

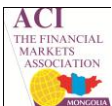
Зураг 3 | Танай гэр бүлийн өдөр тутмын хэрэглэдэг бараа бүтээгдэхүүний үнэ ирэх 1 жилийн хугацаанд хэрхэн өөрчлөгдөх вэ?

Дараагийн онцлох үр бол инфляцийн хүлээлт юм. Инфляцийн хүлээлт өмнөх улирлаас сөрөг үр дүнг үзүүллээ. Судалгаанд оролцсон нийт иргэдийн 54 хувь нь ирэх 1 жилийн хугацаанд инфляци өснө гэсэн хүлээлттэй байхад 18 хувь нь буурна хэмээн хүлээж байгаа ажээ. Харин үлдсэн 30 хувь нь өөрчлөлт гарахгүй болов уу хэмээн таамаглаж байна. Өнөөдрийн байдлаар улсын хэмжээнд инфляци 14.6 хувьтай байгаа юм.

Энэ улирлын судалгаанд эцсийн онцлох үр дүн нь “Валютын ханш /ам.доллар/ ирэх 3 сард хэрхэн өөрчлөгдөнө гэж бодож байна вэ?” хэмээх асуултын үр дүн юм. Судалгаанд оролцогчдийн 84 хувь нь ам.долларын ханшийг өснө эсвэл хэвэндээ байна хэмээн хариулсан байна. Үлдсэн 16 хувь нь буурна гэсэн юм. Иргэдийн зүгээс өсөхөөр хүлээгдэж буй ханш 6 сарын сүүлийн байдлаар 1820 орчим байлаа.

Энэхүү материалыг эх сурвалж болгон ашигласан аливаа үйл ажиллагааны үр дагаварыг Санхүүгийн зах зээлийн холбоо харцуцахгүй болохыг анхаарна уу.

Хаяг: Мандал Оффис, Сөүлийн гудамж, Сүхбаатар дүүрэг, Улаанбаатар хот

u-мэйл: Info@fma.mn

Товч танилцуулга

Хэрэглэгчийн хүлээлтийн индекс (ХХИ)

Хэрэглэгчийн хүлээлтийн индекс нь дэлхийн олонхи хөгжингүй орнуудад тухайн улс өөрийн иргэдийн хэрэглээндээ зарцуулж байгаа зардлын ирээдүйн хандлагыг тодорхойлох зорилгоор тооцдог өндөр ач холбогдол бүхий эдийн засгийн индикатор юм. Аливаа нэгэн улсын эдийн засгийн төлөв байдлыг тодорхойлохын тулд тэргүүлэгч буюу эдийн засгийн ирээдүйн төлөв байдлыг харуулдаг индикатор болон улс орны эдийн засгийн тухайн үеийн төлөвийг харуулдаг индикаторыг тооцож үзэх шаардлагатай болдог. ХХИ нь эдийн засгийн ирээдүйн төлөв байдлыг урьдчилан харуулдаг тэргүүлэгч индикатор бөгөөд зах зээлийн эдийн засагтай орнуудын хувьд тухайн улсын эдийн засгийн ирээдүйн хандлага нь эдийн засаг дахь хэрэглэгчдийн үйл хөдлөл, эдийн засгийн ирээдүйн төлөв байдлын талаархи хүлээлт, тэдгээрийн хэрэглээндээ зарцуулж байгаа зардлын хэмжээ зэргээс голчлон хамаардаг болсон учраас дэлхийн олон улс орон хэрэглэгчдийнхээ үйл хөдлөл, хүлээлт дээр тулгуурласан энэ индексийг тооцож, шийдвэр гаргалтандаа чухал үзүүлэлт болгон ашигласаар ирсэн байна.

ХХИ нь зөвхөн бодлого боловсруулагчид, төрийн болон төрийн бус байгууллагуудын хувьд бус бизнес эрхлэгчдийн хувьд ч ирээдүйн төлөвлөлт, шийдвэр гаргалтандаа ашиглаж болох мэдээллийн чухал эх үүсвэр болдогоороо ихээхэн ач холбогдолтой юм.

Ийм учраас дэлхийн хөгжингүй орнуудад энэ индекст ихээхэн ач холбогдол өгч, тогтмол тооцоор ирсэн. Тухайлбал, Америкийн Conference Board, Германы ZEW зэрэг байгууллагууд энэ индексийг тогтмол тооцдог бөгөөд индекс нь эдийн засгийн ирээдүйн чиг хандлагыг гайхалтай зөв харуулж чаддаг нь батлагдсан байна.

Манай улсын хувьд анх 2009 оноос эхлэн Санхүүгийн Зах Зээлийн Холбоо болон Нээлттэй Нийгэм Форум уг индексийг Улаанбаатар хотын хэмжээнд тус тусдаа тооцож байсан бөгөөд 2010 оны нэгдүгээр улирлаас дээрхи хоёр байгууллага хамтран энэхүү индексийг тооцож байна.

ХХИ-ийг Монгол улсын эдийн засгийн бүтцэд тохируулан улирал тутамд нэг удаа, нийт 1000 хүнээс санал асуулга авах замаар тооцож байна. Санал асуулгад оролцогчийг Монгол улсын нийгэм, эдийн засгийн бүтцийг төлөөлөхүйц байдлаар статистик түүврийн аргаар сонгодог. Хэрэглэгчийн хүлээлтийн индексийн санал асуулга нь өөртөө Хэрэглэгчийн хүлээлтийн индекс болон индикаторыг агуулдаг. Индекс нь хэрэглэгчдийн хүлээлт өмнөх үетэй харьцуулахад хэрхэн өөрчлөгдөж байгааг харуулдаг бол индикатор нь хэрэглэгчдийн эдийн засгийн талаарх ерөнхий хүлээлт эерэг эсвэл сөрөг байгаа эсэхийг харуулдагаараа ач холбогдолтой юм.